

Tannturisme

Det er billig i Sverige, men enda billigere i Ungarn. For ikke å snakke om i Thailand og Tyrkia. Det er ikke bare kyllingfilet, øl og pølser vi kjøper på harryhandel, men også tenner og helse. Tannturisme er en ny vekstnasje, og markedsføring på Internett gjør det mulig å kapre kunder over alt.

Fra 1. januar 2011 kunne medlemmer av Folketrygden ta med seg trygderettigheter til land innenfor EØS-området, også når det gjelder tannbehandling. Det er ikke trolig at denne lovendringen vil legge en demper på tannturismen. Attraksjonen er pris. Prisforskjellene mellom land på tannbehandling kan være store.

Det er stor konkurranse om nordmenns lommebok, og det dukker stadig opp nye nettsteder på norsk fra tannleger i Europa og Asia. Tannreisearrangørene ordner alt fra flybillett og hotell, til bestilling av time hos tannlege. Mange har konsultasjon hos tannlege i Norge, før reisen og behandlingen bookes.

De fleste finner tannlege i utlandet på Internett. Ungarn, Polen, Serbia og Tyrkia ser ut til å være landene med flest norske pasienter, å dømme etter stikkprøver Tidende har satt sammen til en uvitenskapelig markedsanalyse. Polen har økt i popularitet, polske tannleger generelt har et godt rykte på grunn av velrenommert utdannelse.

Titusener av pasienter fra Storbritannia reiser til Polen, Ungarn og Tsjekia. Tannklinikker i Romania og Ukraina markedsfører seg først og fremst mot henholdsvis franskmenn og irer.

Økonomi

– En stor del av befolkningen går ikke til tannlegen fordi de mener det er for dyrt. 100 000 søker billigere løsninger i utlandet, sa tannlege Magnus Kjelsberg ved Euroclinic i Oslo til NRK Forbrukerinspektørene i fjor, da de lagde

Eksempler på annonser i tidsskrifter og på Internett.

en prisundersøkelse over hva det vil koste å få satt inn seks kroner og et implantat i forskjellige land. De spurte hva tannbehandlingen kostet ved klinikker som markedsførte tannreiser fra Norge til land som Polen, Ungarn, Estland, Tyrkia og Thailand. Dette ble sammenlignet med prisene ved to lavprisklinikker i Norge og Sverige. Prisforskjellene var som ventet svært store. Forbrukerrådet har bare testet priser, og ikke forskjellen i kvalitet ved ulike klinikker. Flere klinikker bruker både denne pristesten og Forbrukerrådets tannlegetest fra 2011 for det de er verdt i markedsføringen for sine klinikker i utlandet. Prisundersøkelsen finnes på Forbrukerrådets nettsider.

Klinikkene Tidende har vært i kontakt med har god oversikt over norske lover og regler, og fornuftige råd og veiledning på sine hjemmesider. Alle klinikkene fremhever rimeligvis at de har dyktige tannleger og utstyr av høy kvalitet.

Prisbevisst i Ungarn

Tyskere og Østerrikere har reist til Ungarn i årtier for å få billig tannbehandling. Agenten Tannreiser i Norge arrangerer opphold og tannbehandling på Kreativ Dental i Budapest. De har gratis norsk-ungarsk tolk, lettfattelig hjemmeside og en klubb av 689 personer som liker dem på Facebook.

– Vi formidlet cirka 1 850 turer til Budapest for omtrent 1500 mennesker i 2011. Vi tror det kan bli en økning i 2012, sier Magnar Varsi, partner i firmaet Tannreiser til Tidende.

– Vi ønsker ikke å konkurrere med norske tannleger, men inviterer til samarbeid. Vi har hovedsakelig to grupper pasienter. Den første gruppen er mennesker med stort behandlingsbehov og dårlig råd. Denne gruppen vil vi gjerne hjelpe. Den andre gruppen er dem som vil ha et pent smil. De har gjerne mer penger, men er svært prisbevisste, sier Varsi.

VitalEurope holder også til i Budapest. De har delikat markedsføring men noe haltende norsk språk. De reklamerer med stort innrykk fra Storbritannia i 2011, men ønsker agent i Norge. «Ønsker du en Hollywood smil? ... Eller er det bare nødvendig å plombere? Ta ut noen dager fri fra jobben, og vi gir deg den nye smilen du har ønsket deg!» Lokker de med på hjemmesidene. Tidende fikk ikke kontakt med dem for andre opplysninger.

Over grensen til Serbia

Dental Norge formidler pasienter til Subotica i Serbia, cirka en og en halv times kjøretur fra Budapest. De reklamerer med gratis konsultasjoner i hele Norge og har en fanklubb på 66 på Facebook. Daglig leder Igor Salai sier til Tidende at de hadde grovt regnet 2 000 norske pasienter i 2011.

– Det dreier seg først og fremst om nødvendig tannbehandling, og lite estetikk, sier han. Klinikken i Serbia er både eid og drevet av nordmenn, legger han til.

Sol, strand og dokumentert av FBI

«Vi vil se at du smiler! Spar mye penger ...Dokumentert av Forbrukerinspektørene på NRK» (FBI). Tyrkiatjenester står bak formidling av norske pasienter til tyrkisk tannlegebehandling og øyelasers/synskorrigerende. De siterer fra Forbrukerrådets undersøkelser i sine an-

nonser og lenker til dem på sine nettsider. De har samarbeidende tannleger i Alanya, hvor klinikken ligger tett på stranden. De har en fanklubb på 158 på Facebook.

– Vi hadde 260 tannlegepasienter i Alanya fra Norge i 2011, opplyser Irene Presterud i Tyrkiatjenester. De aller fleste har et ganske stort behandlingsbehov, og velger dette framfor norske tannleger på grunn av prisene. Det er en forholdsvis liten del som bare skal ha estetisk behandling, sier hun. Et kundekart på nettstedet deres viser at pasientene kommer fra hele landet.

Polen

Denpro holder til i Krakow og betegner seg om en «profesjonell tilrettelegger for nordmenn som ønsker odontologisk konsultasjon/behandling i utlandet». De presenterer alle tannlegene med ID-nummer fra det polske tannlegeregisteret og fyldige CVer. De forteller at de hadde omtrent 400 nordmenn til behandling i 2011.

«Få tilbake smilet ditt uten å betale skjorta». Godenta formidler pasienter til Gdansk i Polen. De reklamerer også i Tyskland, Danmark, Sverige, Italia, Østerrike.

Fra tall i Danmark og Storbritannia vet vi at Polen er en av de største mottakere av tannreisende, men vi har ikke tall fra Norge.

Laserbleking i Litauen

Dental Clinic i Riga avetterer på Groupon med «Velg blant laser-bleking, rotfylling, hvite fyllinger og porselens kroner med sjekk, røntgen og rens fra 681 kroner. Verdi opptil 5497 kr».

– I fjor hadde vi rundt fem norske pasienter, sier Janis Valbnanis til Tidende. Men vi håper på flere pasienter fra Norge i 2012. Vi er en klinikk i etableringsfasen og har bare holdt på ett år. Det går jo fly fra mange norske byer til Riga. De fleste av utenlandspasientene våre i fjor kom fra Sverige, Irland og Storbritannia, sier han.

Estland

Klinikken Fertilitas i Tallin, Estland, byr på plastisk kirurgi, annen kirurgi (som fettsuging) og tannbehandling. Arne Hedemann, kontaktperson i Norge, sier

til Tidende at han vil anta at grovt regnet 10 pasienter har kommet fra Norge det siste året for tannbehandling.

Smilets land

Beauty Smile Dental Clinic ligger på Koh Samui i Thailand. Det er vanskelig å konkurrere med omgivelsene til denne øya i Sør-Kinahavet. De hevder å ha mange fornøyde kunder, hvorav noen har fortalt om det både på norsk TV og i aviser. Thailand har mange tannklinikker for utenlandske pasienter, og er en av de store tannturistdestinasjonene i global målestokk.

Hva med Drammen?

Tannlegesenteret Hvite Smil foreslår tannturisme til Drammen i stedet for til utlandet, og kan også tilby billig hotell. De opplyser til Tidende at ingen foreløpig har slått til på deres tilbud.

Det de imidlertid har, er god informasjon om fordelene ved å bruke tannlege i Norge når man nå engang bor her. De peker blant annet på problematikken rundt de tusenvis av implantatsystemene som brukes på verdensbasis, mot de forholdsvis få som er vanlige i Norge.

Agenter

Det er også mange agenter som formidler tannlegebehandling på klinikker i forskjellige land. Eksempelvis hjelper Aumintann.no deg å finne tannleger i Polen, Spania, Sverige, Tyrkia, Tyskland og Ungarn.

Forbrukerrådet positivt

Forbrukerrådet sier på sine nettsider at de ikke ser noen grunn til å være skeptiske. Imidlertid blir man rådet til å sjekke spesialistenes bakgrunn og kvalitet på materialet først. De understreker også at hvis en er uheldig, kan det være mer krevende å gjennomføre reklamasjoner i utlandet i forhold til i Norge.

Billig og...

Folk vil gjerne ha både det billigste og det beste. Det globale helsemarkedet er etter alle solemerker kommet for å bli, og det er ikke lett å vurdere tannlegearbeid for en vanlig pasient. Pris er det mulig å konkurrere på over landegrensene. Men oppfølging over tid hos

tannlegen på hjørnet der du bor er det vanskelig å konkurrere med.

Helfo

Helseøkonomiforvaltningen (Helfo) kan opplyse at 163 saker dreier seg om tannbehandling i 2011, det første året etter at refusjonsordning for behandling innenfor EØS ble innført. Utbetalingene var på 1,8 millioner. De fleste av behandlingene i disse sakene ble utført i Ungarn. Tallene for 2012 er foreløpig på 630 000 kroner i januar og februar, fordelt på 41 saker.

Helfo utarbeider i disse dager en brosjyre rettet mot dem som ønsker tannbehandling i utlandet. Brosjyren sendes til alle agenter for tannhelse-reiser i Norge, og inneholder kravene som stilles for å få refusjon. Ikke alle klinikker og agenter som tilbyr tannbehandling i utlandet har satt seg godt nok inn i reglene, er erfaringen i Helfo. De har for eksempel ikke opplyst godt nok om, eller vært klar over, at pasienten selv må dokumentere tannlegens eller spesialistens kompetanse og autorisasjon. Det gjelder også spesielle krav til implantatforankret protetik.

Tall fra Helfo – behandling i utlandet

Totalt beløp for utbetalte saker: 8,1 mill kr.

Utbetalte saker – største behandlingsformer
Fysioterapi: 2461 saker – 5,3 millioner kroner
Tannbehandling: 163 saker – 1,8 mill kr
Legehjelp: 764 saker – 407 000 kr
Legemidler: 210 saker – 252 000 kr
Poliklinikk: 43 saker – 115 000 kr
Spesialist: 61 saker – 46 000 kr
Psykolog: 8 saker – 39 000 kr
Røntgen: 55 saker – 22 000 kr

Land

Behandlingene ble utført først og fremst i Spania (fysioterapi og legehjelp). På andre plass ligger Ungarn, hvor sakene gjelder tannbehandling. Deretter følger med få saker (under 20): Sverige, Polen, Bulgaria, Danmark og Portugal.

Kristin Aksnes